

TÉRKOMPOZÍCIÓ 2018

Rövid tárgyleírás:

A térkompozíció az első év, első félévének kreatív gyakorlati tárgya (5 óra/hét). A gyakorlatokon a térkompozíció alapjaival ismerkednek meg a hallgatók. **A tantárgy célja egyrészt a mindenkiben valamely fokon meglévő kreativitás fejlesztése, másrészt az építészeti téralkotás sajátosságainak megismertetése térkompozíciós feladatok megoldásával, modellezésével.** A hallgatók a kreativitást fejlesztő absztrakt térképzési feladatok megoldása és a megoldások részletes értékelése során megismerik az építészeti téralkotás sajátosságait, lehetőségeit, az építészeti terek emberre, környezetre gyakorolt hatását. Az így megszerzett ismeretek a konkrét építészeti tervezéshez nyújtanak megalapozást, segítséget.

A tárgy első évfolyam első félévben van, így az első találkozást jelenti az építészettel. A foglalkozások 8 magyar és 1 angol, egyenként kb. 24-35 fős csoportokban folynak a csoportokat vezető oktató mellett legalább 2, de inkább 3 korrekttal. A feladatok elkészítésére **(az ötödik feladat kivételével)** két hét áll rendelkezésre, amiből **az első hétre kötelezően egy munkaközi, konzultációs modellt kell készíteni**, majd a második hétre a végleges, pontozással értékelendő kockát. Mind a konzultációs, mind a végleges modellt az egyes feladatokhoz tartozó munkarészekon kívül, mindig ki lehet egészíteni egyéni munkarészekkel (fotóval, rajzzal, műleírással, videóval, zenével... stb.)

Az órák során a csoportok rövid bevezető előadást kapnak a következő témakörrel és feladatról. Az óra gerincét az elkészített aktuális munkaközi vagy kész munkák megbeszélése adja. Minden hallgatónak ismertetnie kell alkotását, melyet közös kiértékelés követ. Cél, hogy a hallgatók egymás munkájához is hozzászóljanak, így kialakulhasson egy sajátos alkotói műhely szellemi légköre. **A kreativitás fejlesztése mellett a stúdium másik nagy feladata éppen az, hogy már a kezdetek kezdetén érzékeltesse az építész munkájának közösségi jellegét, az egymásra épülés, egymásból építkezés, fontosságát, a különböző vélemények ütköztetésének és ötvözésének szerepét.** Éppen ezért a tervezési kurzusokban megszokott személyre szóló, hagyományosan négy szemközti korrekció szerepe jóval kisebb.

A féléves munka értékelése pontozás alapján történik. Minden részfeladat – otthoni feladat és műtermi gyakorlat - a csoportvezető oktató által előre meghatározott és a hallgatóknak ismertett szempont(ok) alapján kerül pontozásra. Ezen kívül bónusz pontokat lehet szerezni az órákon való **aktív** részvétellel, továbbá a vezető oktató által előre megadott szempontok alapján. A pontozás módszerét és részleteit és az egyes jegyekhez tartozó pontértékeket a legelső órán a csoportvezető oktatója ismerteti a hallgatókkal.

Az ideai modellek formai kötöttségét kétféle módon határoztuk meg. Bármelyiket lehet alkalmazni, de tankörön belül egységesen, egy adott feladatnál csak az egyik választható!

12x12x12 cm-es kocka vagy

1728 cm³ anyagtartalmú modell, amely nem lép ki egy 15x15x30 cm-es hasápból

TÉRKOMPOZÍCIÓ 2018

Bővített tárgyleírás:

1. óra – 2018.09.04.

A féléves munka rövid bemutatkozásokkal és ismerkedéssel indul. Ezt követően az oktatók ismertetik a tárgy célját és tematikáját. Beszélnek arról, hogy a kurzus során az egyszerűtől a bonyolult felé, az általánostól az egyedi felé fognak haladni. Az általános ismertetést az első feladat bevezetése követi. A téma „a tömeg a térben”, avagy **a „hegy”, mint az építészeti alkotás egyik ősmintája**. Ezt az építészeti őstípust rengeteg képpel lehet illusztrálni, hiszen a neolitikus és bronzkori halomsírok, a zikkuratok, az egyiptomi és mezo-amerikai piramisok, az indiai sztúpák mind erre az ősképre alapozódnak. Ezután az oktatók ismertetik az első feladatot, mely a legegyszerűbb építészeti „tömeg a térben”, - a tömör kocka.

1. feladat: „a monolit”

A hallgatóknak 1 db tömör modellt kell készíteni tetszőleges anyagból és módon. A modell méretét az egyes tankörök oktatói határozzák meg a bevezetőben jelzett lehetőségek közül választva, de tankörön belül egységesen! Ennek a feladatnak egyik célja az, hogy a hallgatók tudatosan közeledjenek az anyagok felé, és tudatosan alakítsák azokat, figyelembe véve a felhasznált anyag sajátosságait. A feladat másik célja az ötletesség fejlesztése, a fantázia felszabadítása. Biztatni kell a hallgatókat, hogy minél szabadabban nyúljanak az anyagokhoz, próbáljanak ki szokatlan, vagy ismeretlen anyagokat, lehetőségeket. Ezt példákkal is lehet illusztrálni, be lehet mutatni (le lehet vetíteni) érdekes, egyedi jó megoldásokat. A kockák anyaga lehet például fa, de ezen belül is számtalan variáció képzelhető el, (faágakból, fakéregből, fahulladékból ragasztva - préselve, stb.). De alapanyag lehet bármilyen textília, fém, műanyag, kő (kavics), növényi anyag, stb., a felhasznált anyagoknak csak a fantázia merészsége szabhat határt, mindazonáltal **a kockáknak jellemzően TÖMÖRNEK és ÁLLÉKONYNAK kell lenniük. Fontos szempont az anyagválasztásnál a „MÍVES” szép tárgy létrehozása, ezért bizonyos anyagok kerülendők!**

A második feladat elkészítésére két hét áll rendelkezésre, melynek során egy munkaközi konzultációs modellt és egy végleges kockát kell elkészíteni!

A feladat kiadása után minden csoportban a makettezés a téma, a használható anyagok, beszerzési címek ismertetésével és sok-sok épületmakett bemutatásával.

2. óra – 2018.09.11.

Az óra az első feladat koncepciójának megbeszélésével, korrekciójával telik el. A csoportot vezető oktató ügyel arra, hogy az egyedi koncepciók, és az azokkal kapcsolatos személyes problémák mind-mind valamikor csoportban, de közösen legyenek megbeszélve. Lényeges szempont, hogy a hallgatók ne csak saját megoldásukat és annak nehézségeit érzékeljék, hanem gazdagodjanak mások élményeivel és problémáival.

Már az első félév tervezési tárgyánál is fontos annak láttatása, hogy a közösségben végzett egyéni munka mennyivel hatékonyabb lehet. A tantermi lehetőségekhez mérten ezért az aktív órai munka is cél! A műtermi gyakorlatokat az egyes tankörök oktatói szervezik, tankörönként egyedi koncepciók mentén. Általános elvárás azonban, hogy a gyakorlatok kapcsolódjanak az egyes feladatokhoz, értelmezzék vagy egészítsék ki azt!

3. óra – 2018.09.18.

Az óra két részből áll, ezek sorrendjének megállapítása a csoportvezető oktatójának feladata. Az óra egyik tartalmi része az első feladat közös kiértékelése. Az óra másik tartalmi eleme a második feladat bevezetése és kiadása. Ennek témája „tér a tömegben”, avagy **a „barlang”, mint az építészeti térformálás egyik ősmintája**. Ezt az ősi tértípust is rengeteg példával lehet illusztrálni, kezdve a halomsírok sírkamráival, folytatva Abu Szimbellel, az ún. Átreusz kincsházával, az etruszk sírvárosokkal, az indiai sziklába vájt barlangtemplomokkal, Petra sírjaival stb.-stb. A második feladat lényege tehát a térképzés tömegbe vájással.

2. feladat: “képzetelem barlangja”

A hallgatóknak modellezni kell egy tömegbe vájt teret (barlangot). A modell méretét az egyes tankörök oktatói határozzák meg a bevezetőben jelzett lehetőségek közül választva, de tankörön belül egységesen! **A modell anyaga és a modellezés technikája tetszőleges. A feladathoz tartozik a kivájt terek tömegszerű megjelenítése is, azaz tulajdonképpen két modell készül, egy a tömegbe vájt térről, és egy ennek a térnek a tömegszerű – inverz - képéről.** Mivel a tömegbe vájt tér modellje elsődlegesen a tömeget mutatja, a hallgató fantáziájára és kreatív készségére van bízva, hogy hogyan tudja mégis érzékelhetően megmutatni a belső teret, de kötelezően érzékelhetőnek kell lennie a belső térnek. A legegyszerűbb megoldás a metszetmodell, de természetesen sok más lehetőség is elképzelhető.

A második feladat elkészítésére két hét áll rendelkezésre, melynek során egy munkaközi konzultációs modellt és egy végleges kockát kell elkészíteni!

4. óra – 2018.09.25.

Az óra a második feladat koncepciójának megbeszélésével, korrekciójával telik el. A csoportot vezető oktató ügyel arra, hogy az egyedi koncepciók, és az azokkal kapcsolatos személyes problémák mind-mind valamikor csoportban, de közösen legyenek megbeszélve. Lényeges szempont, hogy a hallgatók ne csak saját megoldásukat és annak nehézségeit érzékeljék, hanem gazdagodjanak mások élményeivel és problémáival.

Már az első félév tervezési tárgyánál is fontos annak láttatása, hogy a közösségben végzett egyéni munka mennyivel hatékonyabb lehet. A tantermi lehetőségekhez mérten ezért az aktív órai munka is cél! A műtermi gyakorlatokat az egyes tankörök oktatói szervezik, tankörönként egyedi koncepciók mentén. Általános elvárás azonban, hogy a gyakorlatok kapcsolódjanak az egyes feladatokhoz, értelmezzék vagy egészítsék ki azt!

5. óra – 2018.10.02.

Az óra két részből áll, ezek sorrendjének megállapítása a csoportvezető oktatójának feladata. Az óra egyik tartalmi része a második feladat közös kiértékelése. Az óra másik tartalmi eleme a harmadik feladat bevezetése és kiadása. Ennek témája „kint és bent” avagy „**az átmenetek, az átmeneti tér**”. A feladat illusztrálására ismét rengeteg lehetőség van. Történetileg az első átmeneti terek a fedett nyitott oszlopcsarnokok, Egyiptomban a templomok előudvarainak árkádsorai, az antik görög világban a sztoa, Rómában a bazilika különböző formái (Pompeii bazilika, mint nyitott változat, a Forum Romanum bazilikái, mint zárt változatok stb.), a reneszánsz építészet loggiái, a népi építészet tornácai mind-mind megemlíthetőek.

3. feladat: „kint és bent”

A feladat a téri átmenet modellezése kint és bent között. Ez történhet statikus téri formaként egy meghatározott átmeneti térforma alkotásával, vagy dinamikus térsorként mely a kint és a bent végállapotokat köti össze. A feladat értelmezése a csoport vezető oktatójának feladata.

A modell méretét az egyes tankörök oktatói határozzák meg a bevezetőben jelzett lehetőségek közül választva, de tankörön belül egységesen! A kocka anyaga és a modellezés technikája tetszőleges. A hallgató döntse el, hogy melyik technika által képes jobban érzékeltetni az általa kreált átmeneti téri világot. **A feladathoz tartozik a tervezett téri világ leírása műleírás formájában. A műleírás terjedelme maximum egy A4-es oldal, és csak kézírással adható be!** A kézírásos műleírás a munka része, emelheti, vagy ronthatja a teljes munka értékét. A szép és rendezett kézírás a rendezett rajzolás, a rendezett munka egyik alapja. Ezért része a kézírás gyakorlása ennek a feladatnak.

A harmadik feladat elkészítésére két hét áll rendelkezésre, melynek során egy munkaközi konzultációs modellt és egy végleges kockát kell elkészíteni.

6. óra – 2018.10.09.

Az óra a második feladat koncepciójának megbeszélésével, korrekciójával telik el. A csoportot vezető oktató ügyel arra, hogy az egyedi koncepciók, és az azokkal kapcsolatos személyes problémák mind-mind valamikor csoportban, de közösen legyenek megbeszélve. Lényeges szempont, hogy a hallgatók ne csak saját megoldásukat és annak nehézségeit érzékeljék, hanem gazdagodjanak mások élményeivel és problémáival.

Már az első félév tervezési tárgyánál is fontos annak láttatása, hogy a közösségben végzett egyéni munka mennyivel hatékonyabb lehet. A tantermi lehetőségekhez mérten ezért az aktív órai munka is cél! A műtermi gyakorlatokat az egyes tankörök oktatói szervezik, tankörönként egyedi koncepciók mentén. Általános elvárás azonban, hogy a gyakorlatok kapcsolódjanak az egyes feladatokhoz, értelmezzék vagy egészítsék ki azt!

7. óra – 2018.10.16.

Vázlattevi hét, a térkompozíció óra elmarad.

8. óra – 2018.10.23.

Nemzeti ünnep, a térkompozíció óra elmarad.

9. óra – 2018.10.30.

Az óra két részből áll, ezek sorrendjének megállapítása a csoportvezető oktatójának feladata. Az óra egyik tartalmi része a harmadik feladat közös kiértékelése. Az óra másik tartalmi eleme a negyedik feladat bevezetése és kiadása. Ennek témája „**fény és építészet**”. A feladat ismertetése során ki lehet térni a térnek és a fény erősségének / eloszlásának viszonyára, az árnyék szerepére. (Corbu mondása: Az építészet tömegek játéka a fényben... nem pontos idézetben) Milyen hatása van a fény bőségének és szűkösségének, a különböző fényforrásoknak, a különböző fényerőségeknek.

Lehet beszélni a direkt és indirekt fényről, a természetes és mesterséges megvilágításról. Lehet érinteni a napjárás – tájolás kapcsolatát, stb. Építészettörténeti és kortárs építészeti példák sorával kell megvilágítani a feladatot.

4. feladat: „fény és árnyék”

A modell méretét az egyes tankörök oktatói határozzák meg a bevezetőben jelzett lehetőségek közül választva, de tankörön belül egységesen! A kocka anyaga és a modellezés technikája tetszőleges. A hallgató döntse el, hogy melyik anyag és mely technika által képes jobban érzékeltetni a fény és árnyék által meghatározott téri világot. **A feladathoz tartozik egy, a hallgató által kiválasztott rövid zenemű, vagy vers beadása is, illetve a kockáról készített és kinyomtatott/előhívott max. A4 méretű fotó.** A zenemű, vagy a vers a modell téri világához kapcsolódik, érzelmileg kiegészíti azt és asszociatív kapcsolatot teremt a tér, fény-árnyék és a zene, vagy irodalom között. Ezt a feladatrészt úgy lehet érzékeltetni, mint egy zenei, vagy irodalmi formába sűrített műleírást. A fotó a modell, hallgató által elképzelt fényviszonyait hivatott bemutatni, hiszen a műtermek többségében erre nincs technikai lehetőség.

A negyedik feladat elkészítésére két hét áll rendelkezésre, melynek során egy munkaközi konzultációs modellt és egy végleges kockát kell elkészíteni.

10. óra – 2018.11.06.

Az óra a második feladat koncepciójának megbeszélésével, korrekciójával telik el. A csoportot vezető oktató ügyel arra, hogy az egyedi koncepciók, és az azokkal kapcsolatos személyes problémák mind-mind valamikor csoportban, de közösen legyenek megbeszélve. Lényeges szempont, hogy a hallgatók ne csak saját megoldásukat és annak nehézségeit érzékeljék, hanem gazdagodjanak mások élményeivel és problémáival.

Már az első félév tervezési tárgyánál is fontos annak láttatása, hogy a közösségben végzett egyéni munka mennyivel hatékonyabb lehet. A tantermi lehetőségekhez mérten ezért az aktív órai munka is cél! A műtermi gyakorlatokat az egyes tankörök oktatói szervezik, tankörönként egyedi koncepciók mentén. Általános elvárás azonban, hogy a gyakorlatok kapcsolódjanak az egyes feladatokhoz, értelmezzék vagy egészítsék ki azt!

11. óra – 2018.11.13.

Az óra két részből áll, ezek sorrendjének megállapítása a csoportvezető oktatójának feladata. Az óra egyik tartalmi része a negyedik feladat közös kiértékelése. Az óra másik tartalmi eleme az ötödik feladat bevezetése és kiadása. Ennek témája „zene és építészet” avagy a zene és építőművészet eszköztárának közös elemei közül **az arány, a kontraszt és a ritmus szerepe az építészeti műben**. A feladat ismertetése során ki lehet térni J. W. Goethe hasonlatára (az építészet megfagyott muzsika), ehhez kapcsolódóan Hassan Fathy aforizmájára (a hamis hangokra mindenki érzékeny, a „hamis látványokra” sokkal kevésbé) példákat lehet hozni a történeti és a kortárs építészetből az arány a kontraszt és a ritmus érzékeltetésére.

5. feladat: „megfagyott muzsika”

A hallgatók öt különböző (rövid) zeneművet hallgatnak meg, ebből egyet kiválasztanak és építészeti térként értelmezve megmodelleznek. **Senki nem árulhatja el, melyik zenét választotta, mert a kiértékelés során a többieknek kell majd kitalálniuk, hogy melyik zenemű volt a megmodellezett munka alapja.** A modell méretét az egyes tankörök oktatói határozzák meg a bevezetőben jelzett lehetőségek közül választva, de tankörön belül egységesen! A kocka anyaga és a modellezés technikája tetszőleges. A hallgató döntse el, hogy melyik anyag és mely technika által képes jobban érzékelteni a zenemű által meghatározott téri világot. **A feladathoz tartozik egy max. A/4 formátumú kép beadása is. A kép a zeneműhöz és a zenemű által tervezett téri világhoz is kapcsolódik, asszociatív kapcsolat zene és építészet között.** Ezt a feladatrészt úgy lehet érzékeltetni, mint egy szavak nélküli, képi tartalomba sűrített műleírást. Ezáltal a kép lehet képzőművészeti alkotás reprodukciója, önálló fotó, vagy rajz, lehet kollázs, vagy montázs, a lényeg a zene és építészet közötti kapcsolat asszociatív megjelenítése.

Az ötödik feladat elkészítésére egy hét áll rendelkezésre!

12. óra – 2018.11.20.

Az óra az ötödik feladat közös kiértékelése.

13. óra – 2018.11.27.

5. feladat pótbodyadása

14. óra – 2018.12.04.

Feldolgozási hét, a térkompozíciós óra elmarad.

15. óra – 2018.12.11.

Az utolsó óra két részből áll. Az óra első részében az évfolyam legjobb modelljeit bemutató kiállítás megnyitására kerül sor. A megnyitót követően tankörönként egyéni szervezésben összegzi a félévet, valamint a vezető oktató ismerteti a félév végi eredményeket.